

Français-Tshiluba

A

Abaisser .vt. kupuekesha; -s'abaisser, kupueka, kudipuekesha.

abandon n.m. dilekela, dishiya. abandonner vt. kulekela, kushiya; kubènga.

abattre vt. kushimbula, kuupula; kutàpa, kushipa; kutekesha muoyo; s'abattre, kuona, kuupuka, kudishinda.

abcès n.m. tshiùjà.

abeille nf. lubùlùbùlù. lunyiki. abhorrer vt. kubènga, kudiombola, kutshiina

abîme n.m. lupongù lule, lubùya, lubùwa-dijimbà

abîmer vt. kunyanga, kuonesha; -s'abîmer, kunyanguka, kuona.

abolir vt. kukosa" kukosesha; abolir une loi, kujika dîyi, kushipa mukàndu.

abondamment adv. kabùkabù, lèngalènga, muvule, wabûngi.

abondance n.f. bûngi bupitè buà bintu, dibodiama.

abord(d') adv. bangabanga, kumpàla: verbe kuanji.

aborder vi. kufika ku, kutuula mu; vt. aborder une question, kubuela mu bualu, kubanga dilumbulula bualu; aborder qqn., kuakidila muntu ne bualu

aboyer vi. kubùluka.

abrégé n. m. tshikèèpeshilu, tshiipidishilu; en abrégé, mu tshikoso.

abréger vt. kukèpesha, kuipidija. abreuver vt. kunuisha; s'abreuver, kunuà.

abri n.m. tshisokomenu, tshisombelu, tshipengaminu, busoko.

abriter vt. kupengama, kusokoka, kukuba

absent adj. il est absent, kênakù. wàkuya, wâyi; waashaadi, wààkushàla. absenter (s') vr. kuumuka, kuumbuka, kuya, kushala

absolution, n.f. dilekelà dià mpèka.to, dilekela tshilema, dikàndulula dià bibawu.

absorber vt. kupuita, kupùùkila, kudià, kumina, kunuà.

absoudre vt.kulekela, kukandula, kusula(kumpekatu) anyi ku tshilema. abstenir(s') vr. kulekela, kujila, kudikandikija, abstinance nf tshijila.

abuser vt. tromper. kudinga;: -abuser de la boisson, kunuà kupitshisha: user mal de, kunyanga; -s'abuser, se tromper, kutùpakana.

accabler vt. kuimikila bujitu bupite; kupuidija;kusubisha, kukengesha. accélérer v,t. kusakidila luendu,' kukolesha, kukapakeena,. accent n.m.'signe grammatical, kafulu, kasubikidi, lutendu -intonation de la voix, tshikùmà (tshia diiyi)

accepter vt.kuanyisha, kuitabija-

accident nm. njiwu; être victime d'un accident, kupeta njiwu; éviter un accident, kuepelà njiwu; -par accident, mumpùùkàpùkà, kumpukakanyi, kuditanja

acclamer vt. kuelankàshi, kututalukàshi

acclimater vt. Kuibidija muaba; s'acclimater, kuibidiljangana ne muaba anyi kubidilangana ne muaba, accomoder vt. kulongolola, kuakaja.

accompagner' vt. Kuya nè, kufila, kushindikija; -accompagner un chant, kulondeshila musambu

accomplir vt. kujikija, kumana, kukumbaja

affinité nf. parenté par mariage, buku, bukuè.

affinner vt. kujaadika, kushindika. affliction n.f. tshinyongopelu, tshinyongomekelu, dibungama.

affliger vt. kunyongopaja, kusubisha, kubungamija, être affligé, kunyongopala, kubungama, kujàbala. affranchir vt. kupikula, kupàndisha. affront n.m.

tshipendu; faire un affront à qq'n kupenda muntu, kuela

muntu màyi ku makàsa, kufuisha muntu bundu, kutekesha muntu mu mikolu

affronter vt. tenir tête à, kupalama, kutua mpala, kutua tshiadi, kukimina

agacer vt kusuuya, kutàntshisha, kukayakana, kutonda

âge n.m. bidimu (bià muntu), mvùla (ya muntu)

agenouiller(s') vt. kutuà binù, agenouiller vt kutuisha binù

agent n.m. momekela, agent de police, mpùlushi,

aggraver vt. kudiundisha, kuneemesha (bualu)

s'aggraver, kudiunda, kuneemenena. agile adj. wa lùbilu, wa lùkàsà, wa nzazu

agilité, lùbilu, lùkàsà, dikàzàmuka, mbàbi

agir vt. kuenza, kuasa, kubanga, kunyùkuka

agitation n.f. disalù, munyùkù, dinyùkuka, trouble, dilubakana.

agiter vt. Kunyungisha, kusalakaja s'agiter, kusaala, kunyunga, kudiela (eku ne kuaka)

agoniser vt. kupùnga ne lufu, kulubakana nè muoyo kumpala kua lufù.

agrandir vt. kudiundisha, kuvundiya agréable adj. dishieema, dilenga,

tshishieema, tshileenga, mushieema, muleenga

agréable au goût, tshisheema ku ludimi (ku dilabula)

agricole adj: bia budimi, tshia budimi

agriculteur n.m. tshidimè, mudimi. agriculture n;f. didima, maalu à budimi,

agronome, tshidima, agronomie, didima (budimi). aide n.f. diambuluisha,

dikuàtshisha, (ou: anyi n.m. et n.f. : muambuluishi)

aider vt. kuambuluisha, kukuàtshisha. aïeux n.m., nkambuà. aigle n.m. tshiminyi, mukankù. (nyunyi wa tshiminyi, wa mukankù)

aigre adj. tshibuanji, tshia nkamànga, aigres : bia buanji, bia nkamànga.

aigrette n.f. kabuanji (kakese) ka nkamànga (kakese). aigreur n.f. buanji,

nkamànga. aigrir vt. kuzaza, kulula, kuatuka.

aigu adj. tranchant, mutue; tshitue (tshintu), katue (kantu). taillé en pointe,

tshisongoleke, musongoloke, tshisongoloja, musongoloja (tshintu)

aiguille n.f. lushingi, kashlengi.

aiguiser vt. rendre tranchant